

The background of the entire page is a light gray color with a pattern of white silhouettes of people in various walking poses, creating a sense of movement and a diverse crowd.

brå

ntu

Nationella trygghetsundersökningen

NTU Kortanalys 1/2020

Nationella trygghetsundersökningen – utsatthet och otrygghet bland äldre

En sammanställning av centrala resultat från NTU 2017–2019

Innehåll

Innehåll	3
Sammanfattning	4
Utsatthet för brott	4
Otrygghet och oro för brott.....	4
Inledning	6
Syfte och frågeställningar	6
Metod	6
Resultatredovisning	7
Resultat	10
Utsatthet för brott	10
Misshandel.....	10
Hot	10
Sexualbrott.....	11
Personrån.....	11
Fickstöld	12
Försäljningsbedrägeri	12
Kort-/kreditbedrägeri.....	13
Nätkränkning.....	13
Otrygghet och oro för brott.....	14
Otrygghet.....	14
Oro över brottslighet.....	15
Oro för att utsättas för brott	16
Konsekvenser av otrygghet och oro.....	20
Referenser	23
Bilagor	24
Bilaga 1. Tabeller med konfidensintervall	24
Utsatthet för brott	24
Otrygghet och oro för brott.....	29
Bilaga 2. Frågeformuleringar i NTU	36
Utsatthet för brott	36
Otrygghet och oro för brott.....	36

urn:nbn:se:bra-883
© Brottsförebyggande rådet 2020

Författare: Sofie Lifvin
Omslagsillustration: Helena Halvarsson
Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna kortanalys kan laddas ner från Brås webbplats, www.bra.se.

Nationella trygghetsundersökningen – utsatthet och otrygghet bland äldre

En sammanställning av centrala resultat från NTU 2017–2019

Sammanfattning

Denna kortanalys fokuserar på äldre personers självrapporterade utsatthet för brott samt deras otrygghet och oro för brott, baserat på resultaten i Nationella trygghetsundersökningen (NTU) för perioden 2017–2019 (sammanslaget). De fyra åldersgrupper som studerats är 65–69 år, 70–74 år, 75–79 år och 80–84 år. I årsrapporten för NTU redovisas åldersspannet 75–84 år sammanslaget, medan det i denna kortanalys även studeras vilka skillnader som kan utläsas mellan åldersgrupperna 75–79 år och 80–84 år. Det är viktigt då det hittills har saknats kunskap om hur mycket gruppen 80–84 år påverkar resultaten i NTU. Något som är viktigt att beakta är att resultaten i denna kortanalys endast ska ses som en indikation på hur resultaten från NTU fördelar sig i olika åldersgrupper, eftersom urvalsundersökningar, såsom NTU, är behäftade med en viss osäkerhet och aldrig kan ge exakta nivåer.

Utsatthet för brott

Resultaten i kortanalysen visar att det är ovanligare att utsättas för brott ju äldre man är. Det här mönstret är särskilt tydligt bland män, och gäller främst självrapporterad utsatthet för hot, försäljningsbedrägeri och kort-/kreditbedrägeri. Man kan utläsa högre nivåer av sådan utsatthet bland 65–69-åringar och betydligt lägre nivåer bland 80–84-åringar. För flera av frågorna finns tendenser till skillnader mellan åldersgrupperna 75–79 år och 80–84 år. Skillnaderna

är särskilt tydliga vad gäller självrapporterad utsatthet för hot och kort-/kreditbedrägeri bland män, där nivåerna är tydligt lägre i gruppen 80–84 år jämfört med 75–79 år. Med andra ord indikerar den här kortanalysen att resultaten gällande utsatthet för brott påverkas av att åldersgruppen 80–84 tillkommit i NTU. Vidare kan det konstateras att det är vanligare att män uppger utsatthet för brott jämfört med kvinnor. Den brottstyp som kvinnor i större utsträckning uppger att de utsatts för är sexualbrott, vilket främst gäller gruppen 65–69 år. Vidare ska betonas att nivåerna av självrapporterad utsatthet bland äldre är betydligt lägre än genomsnittet för befolkningen som helhet (16–84 år).

Otrygghet och oro för brott

Ser man till resultaten för otrygghet och oro bland äldre är nivåerna generellt sett lägre bland de allra äldsta. Däremot varierar det här mönstret beroende på vilken fråga som studeras. Andelen som upplever otrygghet vid utevistelse i det egna bostadsområdet kvällstid, eller som helt avstår från att gå ut på grund av otrygghet, är minst bland 65–69-åringar och betydligt större bland 80–84-åringar, ett mönster som är särskilt tydligt bland kvinnor. Vidare finns tydliga skillnader mellan åldersgrupperna 75–79 år och 80–84 år, i flera av frågorna. Bland kvinnor är det exempelvis en betydligt större andel i den äldsta åldersgruppen som inte går ut alls kvällstid, på grund av

otrygghet. Ser man till oro över brottsligheten i samhället bland kvinnor är nivåerna i den äldsta åldersgruppen istället lägre. Detsamma gäller de som har valt en annan väg eller ett annat färdstätt på grund av oro. Bland män gäller detta oro för att utsättas för bostadsinbrott samt stöld av eller skadegörelse på bil. Bland både män och kvinnor gäller det även oro för bedrägeri på internet. Med andra ord indikerar den här kortanalysen att resultaten gällande otrygghet och oro för brott påverkas av att åldersgruppen 80–84 tillkommit i NTU. Vid en jämförelse mellan äldre män och äldre kvinnor visar resultaten att kvinnor uppger otrygghet och oro i större utsträck-

ning än män. Det gäller särskilt de som helt avstår från att gå ut på grund av otrygghet, där andelen är betydligt större bland kvinnor. Undantaget är oron för att utsättas för bedrägeri på internet, som är vanligare bland män. En jämförelse med befolkningen som helhet (16–84 år) visar att nivåskillnaderna varierar beroende på vilken fråga som studeras. Exempelvis är det vanligare att äldre helt avstår från att gå ut och från att använda internet på grund av otrygghet och oro, medan oro för att utsättas för våldtäkt eller andra sexuella angrepp och för bedrägeri på internet istället är betydligt vanligare i hela befolkningen (16–84 år).

Inledning

Trots att cirka 20 procent av Sveriges befolkning är över 65 år (SCB 2019) finns det få studier som belyser den äldre populationens utsatthet för brott och otrygghet. Det behövs för att brottsförebyggande aktörer och instanser som jobbar med brottsutsatta personer ska få en kunskapsbild och kunna rikta sina insatser på ett bra sätt. Den här kortanalysen kommer därför att redovisa äldre personers självrapporterade utsatthet för brott samt otrygghet och oro för brott, utifrån Nationella trygghetsundersökningen (NTU). NTU är en årligen återkommande brottsoffer- och trygghetsundersökning som har genomförts sedan 2006. Framst fokuserar undersökningen på utsattheten för brott, känslan av otrygghet och förtroendet för rättsväsendet hos befolkningen som helhet (16–84 år).

Fram till 2017 riktade sig NTU till personer upp till 79 år där den äldsta åldersgruppen som redovisades var 75–79 år. Metoden för NTU reviderades under 2017, bland annat genom att insamlingsförfarandet ändrades från i huvudsak telefonintervjuer till webb- och postenkäter, och att urvalet utökades från 20 000 personer till 200 000 personer. I samband med metodbytet utökades åldersspannet upp till 84 år, och resultatredovisningen för åldersgruppen 75–79 slogs då samman med åldersgruppen 80–84 år. Det har hittills saknats kunskap om hur mycket gruppen 80–84 år påverkar resultaten i NTU. Vidare visar tidigare forskning att det finns ett ökat behov av hjälpinsatser när det gäller hälsa på grund av åldersrelaterade funktionsnedsättningar från 80-årsåldern (SKL och Socialstyrelsen 2017). Exempelvis visar rapporten *Brott mot äldre* att dessa personer ofta är mer sårbara och svagare rent fysiskt, blir mer beroende av sin omgivning och i vissa fall mer isolerade, vilket kan innebära att brottsutsattheten kan skilja sig från andra åldersgrupper (Brå 2018). Det är därför relevant att undersöka om det kan finnas ett mönster även när det gäller brottsrelaterade frågor där gruppen 75–79 år skiljer sig från gruppen 80–84 år.

Syfte och frågeställningar

Syftet med den här kortanalysen är att ge en grundläggande statistisk bild av självrapporterad utsatthet för brott samt otrygghet och oro för brott bland äldre personer i åldrarna 65–84 år, utifrån resultaten från NTU 2017–2019. Syftet är även att undersöka hur resultaten skiljer sig mellan den äldsta åldersgruppen (80–84 år) och den tidigare äldsta åldersgruppen (75–79 år). Rapporten bygger därför på följande frågeställningar:

- Hur ser fördelningen ut vad gäller utsatthet för brott samt otrygghet och oro för brott, bland äldre män och kvinnor i åldrarna 65–84 år i NTU?
- Hur skiljer sig den äldsta åldersgruppen (80–84 år) från den tidigare äldsta åldersgruppen (75–79 år) i NTU?

Metod

Kortanalysen baseras på sammanslagna data från NTU 2017, NTU 2018 och NTU 2019. Svaren är insamlade med hjälp av webb- och postenkäter, som är insamlingsmetoden från och med NTU 2017. Samma år genomfördes också en datainsamling med hjälp av telefonintervjuer, som utgjorde den tidigare insamlingsmetoden. Data från den insamlingen används dock inte i den här kortanalysen. Svaren anses vara representativa för den vuxna befolkningen i stort. Dock är det vissa grupper som inte nås av undersökningen, såsom hemlösa, personer med tungt missbruk och personer i kriminella miljöer.

För att i denna kortanalys undersöka vilka typer av analyser som skulle vara möjliga utifrån materialet genomfördes inledningsvis tester. Slutsatsen av testerna var att det skulle vara möjligt att redovisa resultaten från NTU 2017–2019 i en tidsserie. Dock beslutades det att dessa tre år skulle slås samman, för att få så statistiskt robusta resultat som möjligt. Grundprincipen

är att ju större antal respondenter¹ ett resultat grundar sig på, desto mer statistiskt robusta är resultaten. Detta till trots bör det noteras att skillnader som lyfts fram i rapporten inte nödvändigtvis är statistiskt säkerställda. Eftersom syftet med kortanalysen är att göra jämförelser mellan åldersgrupperna och inte att studera utvecklingen över tid, är det ytterligare ett skäl till att slå ihop åren 2017–2019.

Tabell 1. Urval och bortfall i NTU 2017–2019.^{2,3}

	Antal	Procent
NTU 2017		
Nettourval	199 444	100
Svarande, viktat	..	44
Svarande, oviktat	79 933	40,1
Bortfall, viktat	..	56
Bortfall, oviktat	119 511	59,9
NTU 2018		
Nettourval	201 539	100
Svarande, viktat	..	40,5
Svarande, oviktat	74 032	36,7
Bortfall, viktat	..	59,5
Bortfall, oviktat	127 507	63,3
NTU 2019		
Nettourval	199 641	100
Svarande, viktat	..	40,6
Svarande, oviktat	73 461	36,8
Bortfall, viktat	..	59,4
Bortfall, oviktat	126 180	63,2

Resultatredovisning

De resultat som presenteras i den här kortanalysen är självrapporterad utsatthet för brott samt otrygghet och oro för brott, utifrån NTU. Resultatredovisningen följer en likartad disposition genom hela rapporten. Först beskrivs jämförelser mellan åldersgrupperna och om eventuella mönster syns. Vidare redogörs för om det finns nivåskillnader mellan de två äldsta åldersgrupperna, 75–79 och 80–84 år. Det redovisas även om det finns skillnader mellan män och kvinnor. Detta följs slutligen av en jämförelse med resultaten för befolkningen i stort (16–84 år).

De brottstyper som redovisas i avsnittet om utsatthet för brott är *misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri* och *nätkränkningar. Trakasserier*, som vanligtvis ingår i NTU, ingår inte i den här kortanalysen. Anledningen är att det under 2019 framkom att en del respondenter har missförstått frågan om trakasserier och att det i stället kan ha rört sig om telefonförsäljning eller liknande. För att läsa mer om det här, se *Nationella trygghetsundersökningen 2019* (Brå 2019b) samt den tekniska rapporten för NTU 2019 (Brå 2019c).

¹ Se tabell 2 för antalet respondenter fördelat på de fyra åldersgrupperna, i NTU 2017–2019.

² Den oviktade andelen bidrar med information om datainsamlingen från ett specifikt urval, medan den viktade andelen ger en uppskattning av hur svarsandelen hade sett ut om en totalundersökning i stället hade genomförts, med i övrigt samma metod som för urvalsundersökningen. Läs mer om viktning i *Nationella trygghetsundersökningen 2019* (Brå 2019b).

³ Notera att uppgifterna i Tabell 1 avser NTU i sin helhet för åren 2017, 2018 och 2019.

I resultaten är andelarna för utsatthet för brott generellt sett betydligt mindre än andelarna för otrygghet och oro för brott, vilket är anledningen till att resultaten för utsatthet för brott redovisas med en decimal.

Resultaten redovisas med hjälp av figurer. För att se dem i tabellform hänvisas till bilaga 1.

Tolkning av resultaten

I resultaten för självrapporterad utsatthet för brott redovisas de som uppger att de har varit utsatta för något brott.

I resultaten för otrygghet och oro för brott har vissa svarsalternativ slagits samman. Vad gäller känslan av otrygghet har svaren på svarsalternativen *mycket otrygga* och *ganska otrygga* slagits samman till svarskategorin *otrygga*.⁴ Vad gäller oro över brottsligheten i samhället redovisas de som tror att *brottsligheten har ökat*, vilket är en sammanslagning av *ökat kraftigt* och *ökat något*. När det gäller oro för att drabbas av brott används kategorin *oro*, vilket är en sammanslagning av svarsalternativen *oro mycket ofta* och *oro ganska ofta*. För en förteckning över de NTU-frågor som ingår, inklusive tillhörande svarsalternativ, se bilaga 2.

Något som är viktigt att beakta vid tolkning av resultaten är att urvalsundersökningar, såsom NTU, är behäftade med en viss osäkerhet och aldrig kan ge exakta nivåer. Resultaten i den här rapporten ger således en indikation om hur resultaten från NTU fördelar sig i olika åldersgrupper. Vidare bör man vara försiktig när man tolkar resultaten för den äldsta åldersgruppen (80–84 år), eftersom en del personer i den åldern inte har möjlighet att besvara undersökningar såsom NTU, på grund av olika svårigheter såsom sjukdom eller funktionsnedsättning. Det innebär att bortfallet förmodligen är mer selekterat. En del äldre får hjälp med att besvara enkäter av de som hjälper och vårdar dem, vilket medför en risk att svaren blir annorlunda jämfört med om den äldre hade besvarat enkäten själv (Socialstyrelsen 2012, Myndigheten för Vårdanalys 2015). Vidare leder det ökade behovet av hjälp och stöd till ett beroendeförhållande mellan den äldre personen och personen som hjälper denne i vardagen. Det här beroendeförhållandet medför i sin tur en förhöjd risk att man blir utsatt för brott av den som vårdar och hjälper en i vardagen (Socialstyrelsen 2011, Brå 2018). Givet dessa omständigheter finns det därför risk att den person man blir utsatt av kan vara samma person som hjälper till att besvara enkäter. Detta innebär i sin tur att resultaten bland de äldsta personerna förmodligen inte är lika tillförlitliga som de övriga resultaten.

Konfidensintervall

I urvalsundersökningar går det aldrig att få exakta skattningar, och eftersom antalet observationer kan variera beroende på frågeområde och vilken grupp i befolkningen som studeras, varierar även osäkerheten i skattningarna. Resultaten i den här kortanalysen redovisas därför ihop med ett 95-procentigt konfidensintervall i tabellform (se bilaga 1). Beräkningarna för konfidensintervallen har gjorts genom verktyget Custom Tables i statistikprogrammet SPSS. Konfidensintervallet är ett mått på osäkerheten i skattningen och består av det skattade värdet, variansen eller standardavvikelsen för det skattade värdet, och slutligen av en konfidensgrad (Edling & Hedström 2003), som i den här kortanalysen är 95 procent. Något som bör noteras är att konfidensintervall mäter den urvalsosäkerhet som uppstår när ett slumpmässigt urval dras, men inte andra former av mätfel, såsom systematiska bortfall. Principen är att ju färre respondenter, desto bredare konfidensintervall – alltså desto större osäkerhet i skattningen.

Eftersom materialet i den här kortanalysen är baserat på frågor som alla respondenter får svara på, och eftersom åren 2017–2019 är sammanslagna, är konfidensintervallen i de flesta fall inte så breda. Samtidigt ska betonas att inte alla nivåskillnader mellan åldersgrupperna nödvändigtvis är statistiskt säkerställda. Med andra ord går konfidensintervallen för vissa

⁴ De som aldrig går ut ensamma sena kvällar får en följdfråga för att särskilja dem som på grund av otrygghet undviker att gå ut. I den här kategorin ingår således även de som aldrig går ut ensamma sena kvällar på grund av otrygghet.

skattningar in i varandra, vilket i vissa fall kan innebära att det i de fallen inte går att säga med 95 procents säkerhet att det finns en nivåskillnad mellan åldersgrupperna. Om två konfidensintervall inte överlappar, kan man dock dra slutsatsen att skillnaden är statistiskt signifikant. De resultat där det är stora skillnader mellan åldersgrupperna är ofta statistiskt säkerställda, sett till konfidensintervallen (se bilaga 1).

För att ge ett exempel visar resultaten att andelen män i åldern 75–79 år som uppger utsatthet för fickstöld är 1,2 procent, med ett konfidensintervall på mellan 0,9 och 1,5 procent (se tabell 7 i bilaga 1). Motsvarande andel i åldern 80–84 år är 1,5 procent, med ett konfidensintervall på mellan 1,2 och 2,0 procent. Skillnaden mellan dessa två skattningar är således inte nödvändigtvis säkerställd, eftersom konfidensintervallen går in i varandra.

Referensperioder

Undersökningens frågeområden studerar förhållanden under olika tidsperioder. Detta framgår löpande i resultatredovisningen, men en sammanfattande beskrivning ges nedan:

- För *utsatthet för brott* är referensperioden *föregående kalenderår* (resultaten från NTU 2017–2019 avser alltså utsattheten för 2016–2018).
- För *otrygghet och oro för brott* varierar referensperioden beroende på frågetyp:
 - Frågorna om oro för olika typer av brott avser *de senaste tolv månaderna* (från svarstillfället).
 - De mer övergripande frågorna avser den uppfattning man har vid *svarstillfället*. I redovisningen anges undersökningsåret (2017–2019).

För mer information om metoden för NTU, se *Nationella trygghetsundersökningen 2019* (Brå 2019b) samt *Nationella trygghetsundersökningen 2019. Teknisk rapport* (Brå 2019c).

Tabell 2. Antal äldre som medverkat i NTU 2017–2019, indelade i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Ålder	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)
Samtliga	75 335
65–69 år	22 789
70–74 år	24 386
75–79 år	17 524
80–84 år	10 636
Män	36 119
65–69 år	10 741
70–74 år	11 817
75–79 år	8 576
80–84 år	4 985
Kvinnor	39 216
65–69 år	12 048
70–74 år	12 569
75–79 år	8 948
80–84 år	5 651

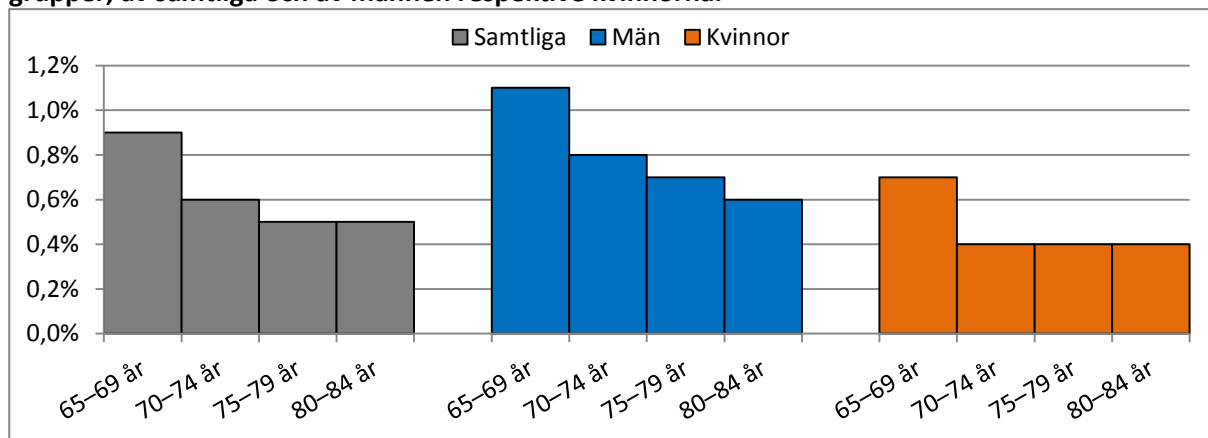
Resultat

Utsatthet för brott

Misshandel

Vad gäller självrapporterad utsatthet för misshandel bland äldre visar figur 1 att andelen är störst i den yngsta åldersgruppen, 65–69 år (0,9 %) och minst i de två äldsta åldersgrupperna (0,5 %). Även bland kvinnor är andelen störst i den yngsta åldersgruppen (0,7 %), medan övriga tre åldersgrupper ligger på samma nivå (0,4 %). Bland män finns istället en antydning till en fördelning där andelen blir successivt mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. Överlag är nivåerna av självrapporterad utsatthet för misshandel högre bland män än bland kvinnor. Sett till befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen utsatta för misshandel större (3,3 %), jämfört med bland de äldre.

Figur 1. Äldres självrapporterade utsatthet för misshandel 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

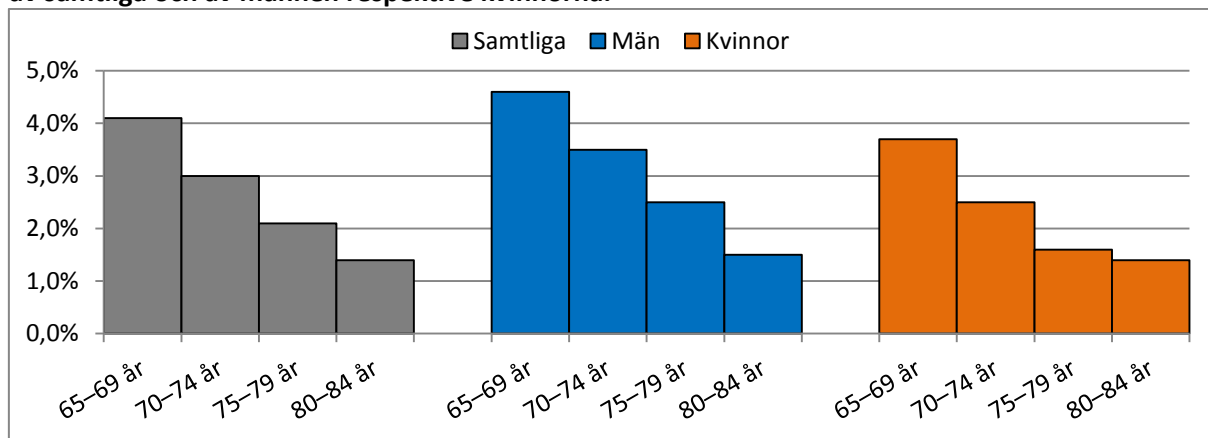

Hot

Störst andel självrapporterad utsatthet för hot finns hos åldersgruppen 65–69 år (4,1 %). Andelen blir sedan mindre ju äldre åldersgrupp som studeras (1,4 % i gruppen 80–84 år). Samma mönster gäller för både män och kvinnor, samtidigt som nivåerna är högre bland män (se figur 2). Det finns en tydlig skillnad mellan de två äldsta åldersgrupperna bland män (2,5 respektive 1,5 %) medan den för kvinnor inte är lika tydlig (1,6 respektive 1,4 %). Dessa resultat kan jämföras med resultatet för hela befolkningen (16–84 år) där andelen som uppger att de har

utsatts för hot är 8,4 procent, vilket alltså visar på högre nivåer än bland äldre personer.

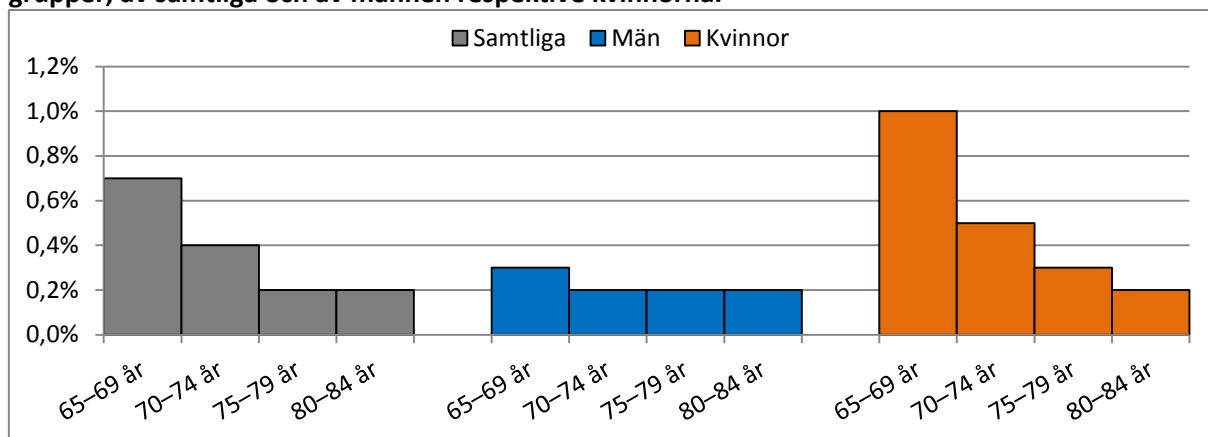
Figur 2. Äldres självrapporterade utsatthet för hot 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Sexualbrott

Ser man till självrapporterad utsatthet för sexualbrott visar figur 3 att andelen är 0,7 procent i gruppen 65–69 år, medan den ligger på 0,2 procent bland personer i grupperna 75–79 år respektive 80–84 år. Bland kvinnor är andelen störst i gruppen 65–69 år (1,0 %) och blir sedan mindre ju äldre åldersgrupp som studeras (0,2 % i gruppen 80–84 år). Bland män är andelarna istället jämnt fördelade mellan åldersgrupperna (0,2–0,3 %). Vidare är nivåerna högre bland kvinnor i alla åldersgrupper förutom den äldsta. En tydlig skillnad syns när man jämför resultaten bland de äldre med befolkningen som helhet (16–84 år) där andelen ligger på en betydligt högre nivå, 5,7 procent.

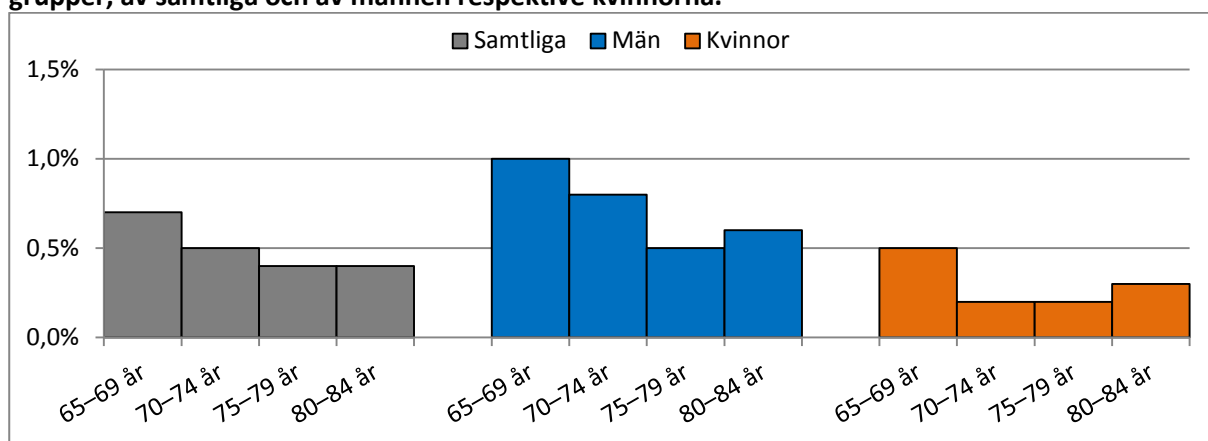
Figur 3. Äldres självrapporterade utsatthet för sexualbrott 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Personrån

Figur 4 visar att andelen som uppger att de har utsatts för personrån är störst bland personer i åldrarna 65–69 år (0,7 %) medan den är minst i de två äldsta åldersgrupperna, 75–79 år och 80–84 år (0,4 %). Relativt likartade mönster syns för både män och kvinnor, samtidigt som nivåerna är högre bland män. Nivåerna är generellt sett lägre bland äldre, jämfört med hela befolkningen (16–84 år, 1,3 %).

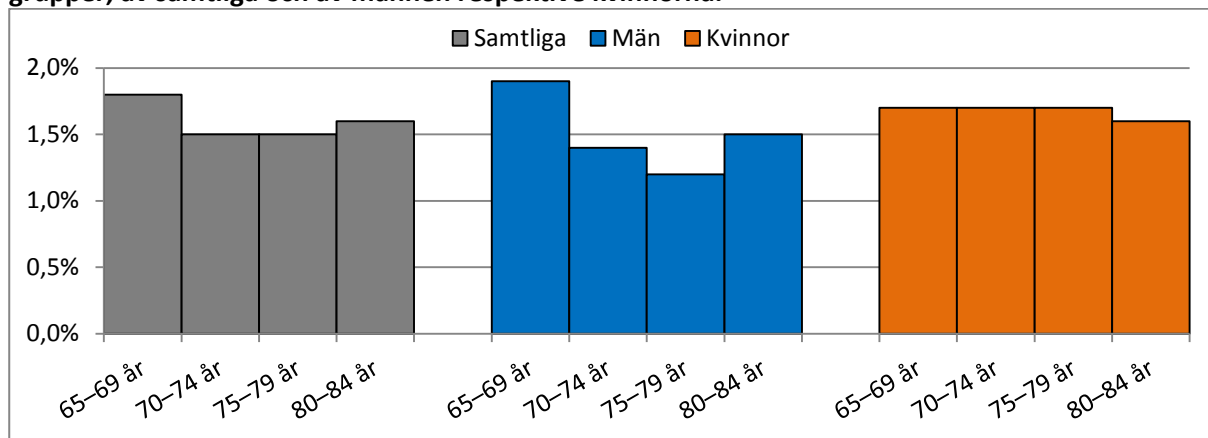
Figur 4. Äldres självrapporterade utsatthet för personrån 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Fickstöld

Sett till självrapporterad utsatthet för fickstöld visar figur 5 att andelen som uppger att de har utsatts är störst bland personer i åldrarna 65–69 år (1,8 %) medan den i övriga åldersgrupper ligger på ungefär samma nivå (1,5–1,6 %). Bland kvinnor finns i princip inga skillnader mellan åldersgrupperna (1,6–1,7 %). Bland män syns istället ett mönster där andelen utsatta är störst i gruppen 65–69 år (1,9 %) och sedan blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras fram till 75–79 år (1,2 %). Bland män syns även en tendens till en skillnad mellan personer i åldrarna 75–79 år (1,2 %) respektive 80–84 år (1,5 %). Hos befolkningen i stort (16–84 år) är andelen utsatta för fickstöld större (2,9 %) jämfört med de äldre åldersgrupperna.

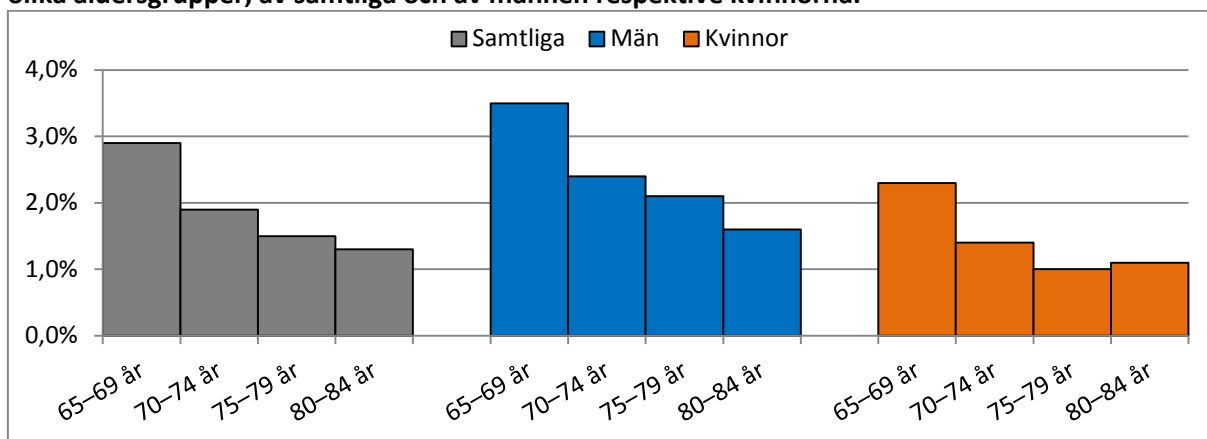
Figur 5. Äldres självrapporterade utsatthet för fickstöld 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Försäljningsbedrägeri

Figur 6 visar att störst andel vad gäller självrapporterad utsatthet för försäljningsbedrägeri återfinns i gruppen 65–69 år (2,9 %) och sedan blir andelen mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. Minst andel finns bland personer som är 80–84 år (1,3 %). Ett liknande mönster syns för både män och kvinnor. Bland män finns en antydning till en skillnad mellan de två äldsta åldersgrupperna (2,1 % i gruppen 75–79 år och 1,6 % i gruppen 80–84 år). Vidare är nivåerna högre jämfört med kvinnor. Exempelvis är andelen utsatta i gruppen 65–69 år 3,5 procent bland männen, medan motsvarande andel bland kvinnor är 2,3 procent. Hos befolkningen i stort (16–84 år) är andelen utsatta större (4,8 %).

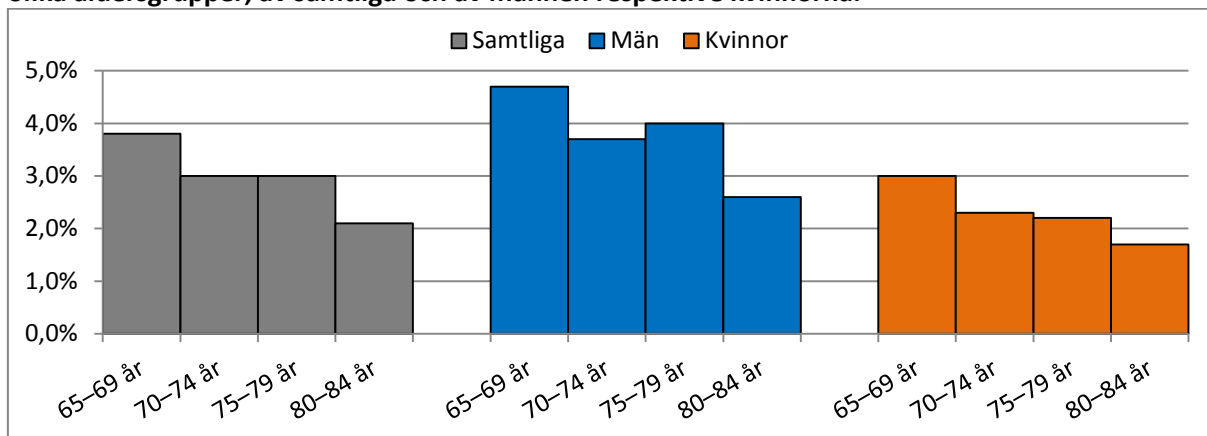
Figur 6. Äldres självrapporterade utsatthet för försäljningsbedrägeri 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Kort-/kreditbedrägeri

Andelen som uppger att de har utsatts för kort-/kreditbedrägeri är störst i gruppen 65–69 år (3,8 %) och blir sedan mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. Figur 7 visar på en tydlig skillnad mellan 75–79 år och 80–84 år (3,0 respektive 2,1 %). Den här skillnaden blir ännu tydligare när man ser till män, där andelen i gruppen 75–79 år är 4,0 procent, medan andelen i gruppen 80–84 år är 2,6 procent. Bland kvinnor syns också en skillnad mellan personer i åldrarna 75–79 år respektive 80–84 år, om än inte lika stor (2,2 respektive 1,7 %). En jämförelse med hela befolkningen (16–84 år) visar att andelen utsatta för kort-/kreditbedrägeri är större i befolkningen som helhet (5,1 %).

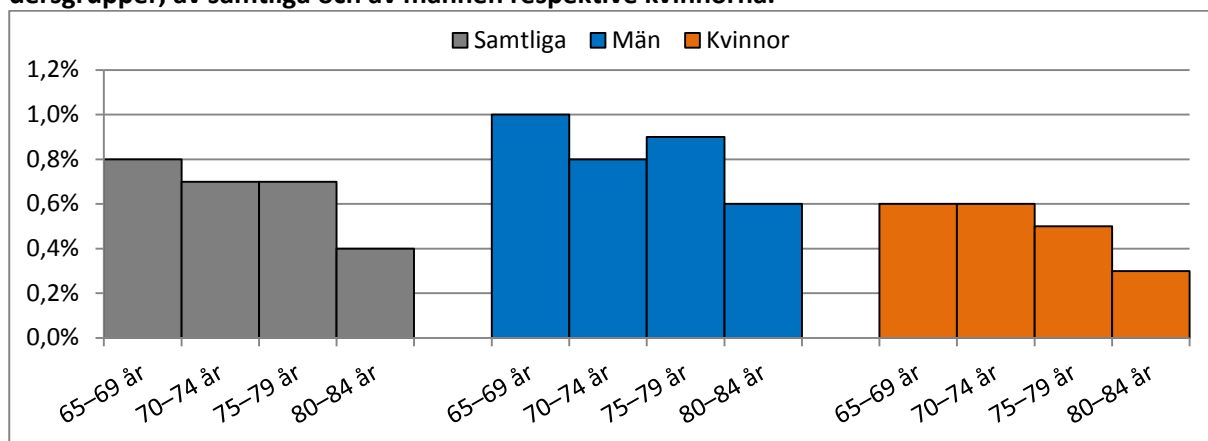
Figur 7. Äldres självrapporterade utsatthet för kort-/kreditbedrägeri 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Nätcränkning

När det gäller självrapporterad utsatthet för nätcränkning är andelen störst i gruppen 65–69 år (0,8 %) och minst i gruppen 80–84 år (0,4 %). En antydning till en nivåskillnad kan utläsas mellan de två äldsta åldersgrupperna (0,7 % i gruppen 75–79 år och 0,4 % i gruppen 80–84 år). Ett liknande mönster syns för både män och kvinnor, men nivåerna är högre bland män (se figur 8). Andelen som uppger att de har utsatts för nätcränkningar är större i befolkningen som helhet (16–84 år, 2,2 %) jämfört med bland de äldre.

Figur 8. Äldres självrapporterade utsatthet för nätkränkning 2016–2018. Andel utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna.

Otrygghet och oro för brott

Otrygghet

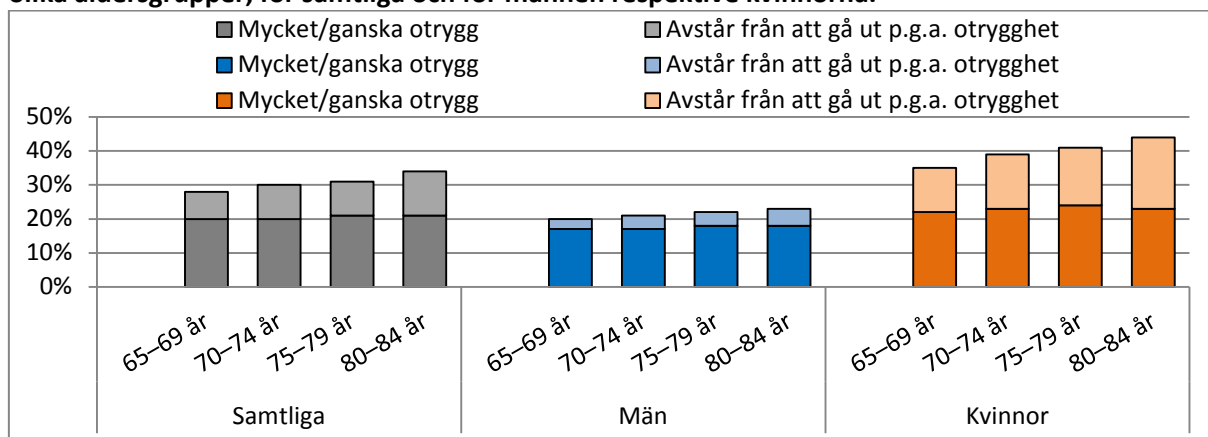
Otrygghet kan beskrivas på flera sätt, ur olika perspektiv, och NTU gör inte anspråk på att belysa dem alla. Fokus ligger på ett antal centrala indikatorer. Här redogörs för frågan om man känner sig trygg eller otrygg kvällstid i området där man bor. Frågan syftar till att fånga upp en allmän känsla av otrygghet, snarare än rädsla för en viss brottstyp.

Otrygghet vid utevistelse sen kväll

Figur 9 visar att andelen som uppger att de känner sig mycket eller ganska otrygga när de går ut sent på kvällen i sitt eget bostadsområde, samt de som på grund av otrygghet helt avstår från att gå ut är minst i gruppen 65–69 år (28 %). Andelen blir sedan större ju äldre åldersgrupp som studeras (34 % i gruppen 80–84 år). En antydning till skillnad syns mellan de två äldsta åldersgrupperna; 75–79 år (31 %) respektive 80–84 år (34 %). Ett likartat mönster syns bland kvinnor samtidigt som nivåerna är betydligt högre jämfört med bland män. Bland kvinnor i åldern 80–84 år är det exempelvis en nästan dubbelt så stor andel som uppger att de känner sig otrygga jämfört med män i samma ålder (44 respektive 23 %). Andelen som uppger otrygghet i befolkningen i stort (16–84 år) är 28 procent.

Vid en särredovisning av de personer som helt avstår från att gå ut på grund av att de känner sig otrygga, syns även där ett liknande mönster. Andelen är minst i gruppen 65–69 år (8 %) och blir sedan större ju äldre åldersgrupp som studeras, med störst andel i den äldsta åldersgruppen, 80–84 år (13 %). Det här mönstret är ännu tydligare bland kvinnor, där 13 procent i åldern 65–69 år uppger att de avstår från att gå ut, medan motsvarande andel i åldern 80–84 år är 21 procent. En tydlig skillnad syns också mellan grupperna 75–79 år respektive 80–84 år (17 respektive 21 %). Bland män är det små skillnader mellan åldersgrupperna (3–5 %), men en antydning till ett liknande mönster finns. Sett till befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen 6 procent.

Figur 9. Äldres otrygghet vid utevistelse kvällstid i det egna bostadsområdet 2017–2019. Andel som känner sig mycket/ganska otrygga samt som avstår från att gå ut på grund av otrygghet. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

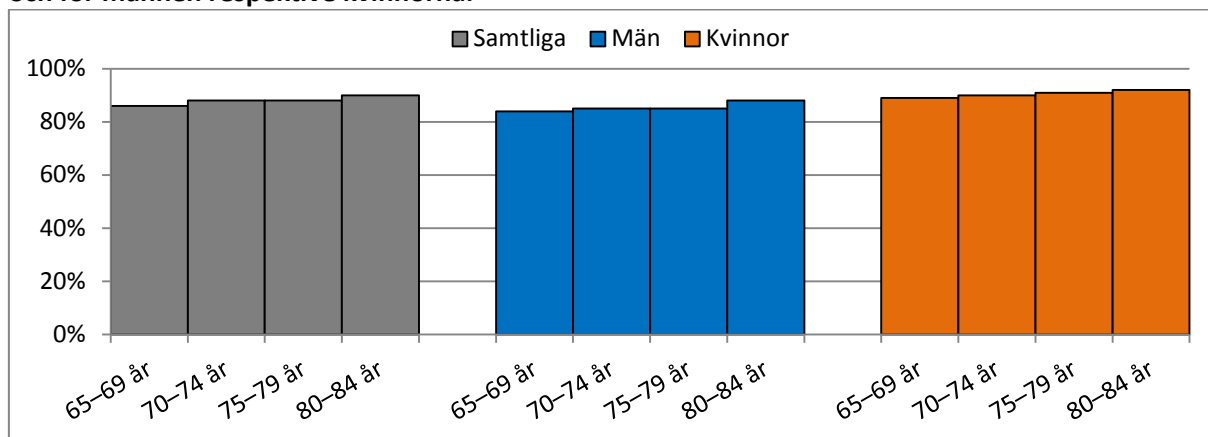
Oro över brottslighet

En annan dimension av otrygghet kan handla om den generella oron över brottsligheten i samhället. NTU berör detta genom att fråga dels hur man uppfattar utvecklingen av antalet brott under de senaste tre åren, dels i vilken utsträckning man känner sig orolig över brottsligheten i samhället.

Uppfattning om brottslighetens utveckling

Den andel som tror att antalet brott har ökat kraftigt eller något under de senaste tre åren, är minst i den yngsta gruppen, 65–69 år (86 %) och blir sedan större ju äldre åldersgrupp som studeras (90 % i gruppen 80–84 år). Vidare visar figur 10 på en liten nivåskillnad mellan personer i åldrarna 75–79 år och 80–84 år (88 respektive 90 %). Ett liknande mönster syns för både män och kvinnor, med undantaget att det bland kvinnor i stort sett inte är några skillnader mellan de två äldsta åldersgrupperna, 75–79 år respektive 80–84 år (91–92 %). Vidare är nivåerna i alla åldersgrupper något högre bland kvinnor än bland män. Nivåerna är högre bland äldre personer än i befolkningen som helhet (16–84 år), där andelen är 81 procent.

Figur 10. Äldres uppfattning om brottsutvecklingen i Sverige 2017–2019. Andel som tror att antalet brott har ökat kraftigt/något under de senaste tre åren. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

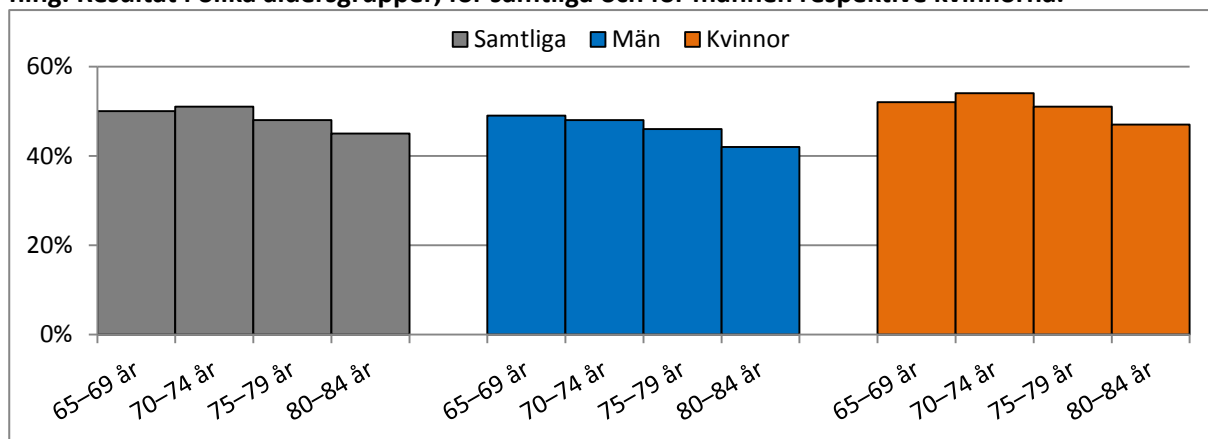

Oro över brottsligheten i samhället

Andelen som uppger att de i stor utsträckning oroar sig för brottsligheten i samhället är störst

bland 70–74-åringar och minst i gruppen 80–84 år (51 respektive 45 %). Som framgår i figur 11 finns en skillnad mellan grupperna 75–79 år respektive 80–84 år (48 respektive 45 %). Ett liknande mönster syns för både män och kvinnor, men nivåerna är högre bland kvinnor. Generellt sett oroar sig äldre för brottsligheten i högre utsträckning än befolkningen som helhet (16–84 år), där andelen är 42 %.

Figur 11. Äldres oro över brottsligheten i samhället 2017–2019. Andel som oroar sig i stor utsträckning. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

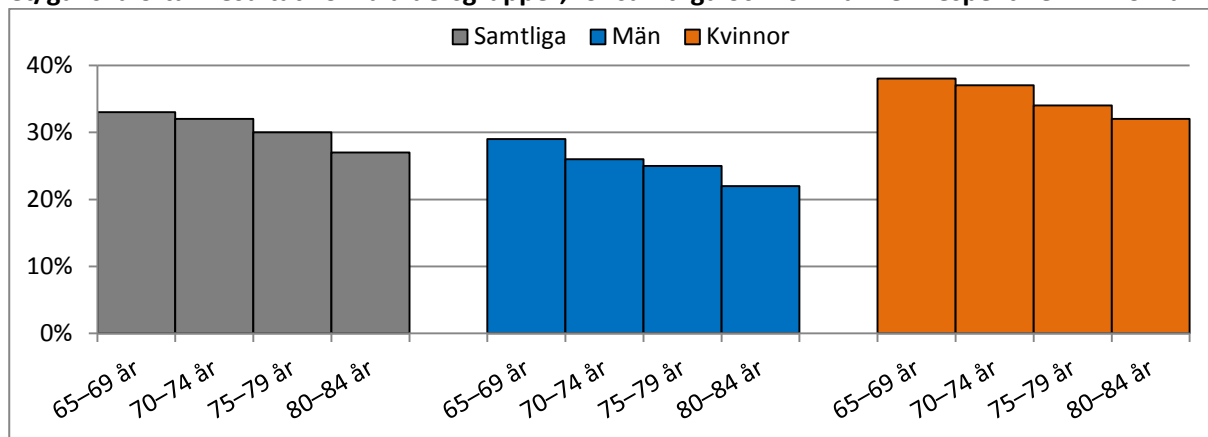
Oro för att utsättas för brott

Hittills har avsnitten i detta kapitel berört otrygghet, uppfattning om brottsutvecklingen och oro över brottsligheten i samhället. I detta avsnitt redovisas dels oro för att närstående ska utsättas för något brott, dels oro för att man själv ska utsättas för olika typer av brott.

Oro för att närstående ska drabbas av brott

Som framgår i figur 12 är andelen äldre som under det senaste året mycket eller ganska ofta oroat sig för att någon närstående ska drabbas av brott, störst i den yngsta studerade åldersgruppen, det vill säga personer i åldrarna 65–69 år (33 %). Denna andel blir sedan stegvis mindre, i takt med stigande ålder (32 % i gruppen 70–74 år, 30 % i gruppen 75–79 år, och 27 % i gruppen 80–84 år). Ett likartat mönster syns bland både män och kvinnor, men nivåerna är betydligt högre bland kvinnor. Exempelvis är andelen bland 80–84-åriga kvinnor 32 procent, medan motsvarande andel bland män är 22 procent. För befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen 35 procent, vilket är på en något högre nivå än bland äldre.

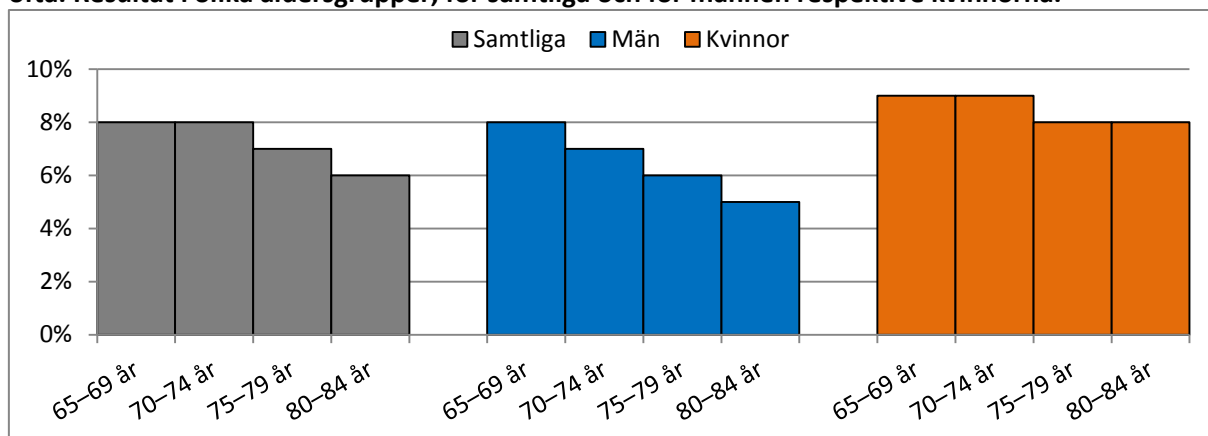
Figur 12. Äldres oro för att närstående ska drabbas av brott 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Oro för att utsättas för misshandel

Sett till dem som under det senaste året mycket eller ganska ofta oroat sig för att utsättas för misshandel är det inga större skillnader mellan åldersgrupperna (se figur 13). Andelen är störst i åldrarna 65–74 år (8 %) och minst i åldersgruppen 80–84 år (6 %). Bland män finns en antydning till en fördelning där andelen blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras, från 8 procent i gruppen 65–69 år till 5 procent i gruppen 80–84 år. Bland kvinnor är det i stort sett inga skillnader mellan åldersgrupperna (8–9 %). Resultaten gällande oro för misshandel bland äldre är på något lägre nivåer när man jämför med befolkningen i stort (16–84 år, 10 %).

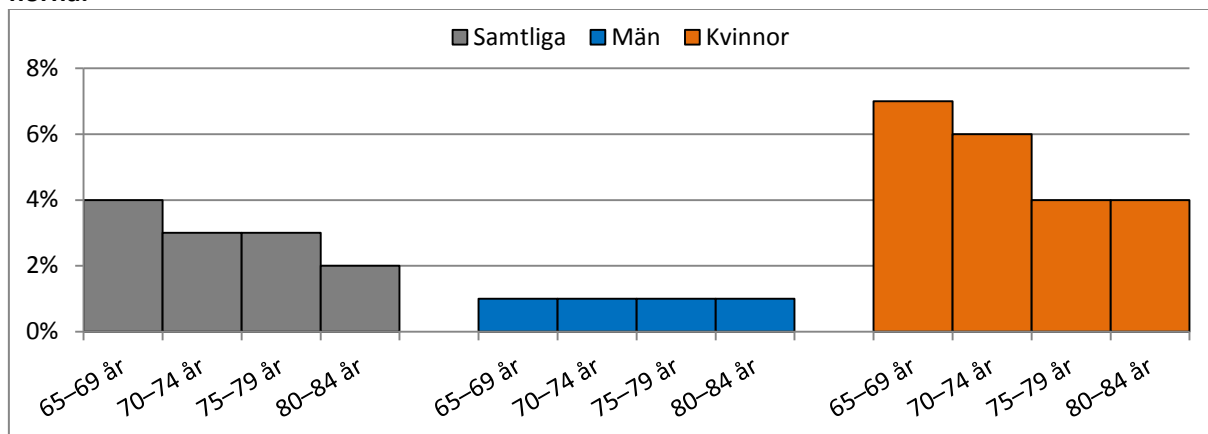
Figur 13. Äldres oro för att utsättas för misshandel 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Oro för att utsättas för våldtäkt/andra sexuella angrepp

Ser man till resultaten för äldre som under det senaste året mycket eller ganska ofta oroat sig för att utsättas för våldtäkt eller andra sexuella angrepp, är det inga större skillnader mellan åldersgrupperna (se figur 14). Det finns en antydning till en fördelning där andelen blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras, med 4 procent bland personer i åldern 65–69 år och 2 procent bland personer i åldern 80–84 år. Bland kvinnor syns ett liknande mönster (7 % i gruppen 65–69 år och 4 % i åldrarna 75–84 år), medan det inte finns några skillnader mellan åldersgrupperna bland män (1 %). Andelen som oroar sig för våldtäkt eller andra sexuella angrepp är betydligt större i befolkningen som helhet (16–84 år, 12 %) jämfört med resultaten bland äldre.

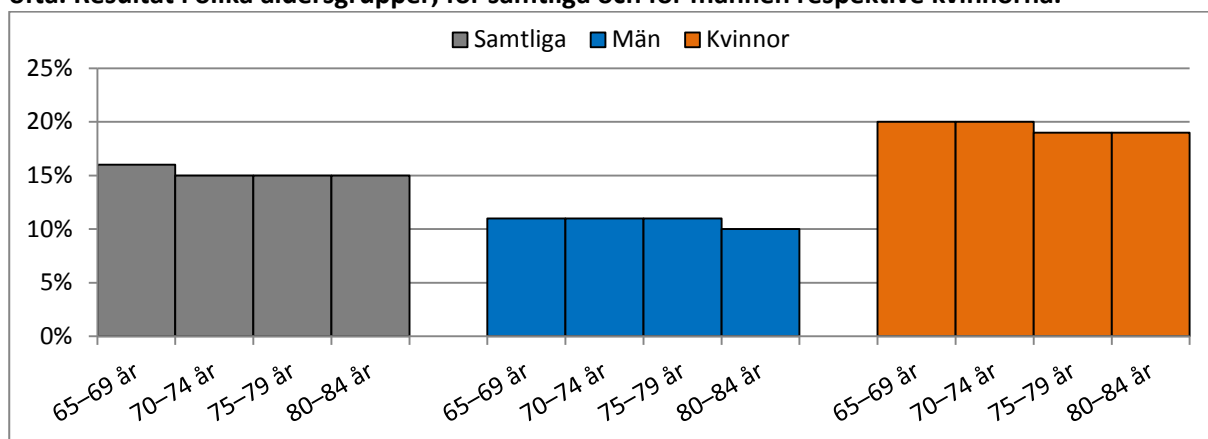
Figur 14. Äldres oro för att utsättas för våldtäkt/sexuella angrepp 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Oro för att utsättas för personrån

Vad gäller oro för personrån visar figur 15 att det i stort sett inte är några skillnader mellan olika åldersgrupper. Den andel som under det senaste året oroat sig mycket eller ganska ofta för att utsättas för personrån utgör 15–16 procent, i samtliga studerade åldersgrupper mellan 65 år och 84 år. Denna jämna fördelning mellan åldersgrupperna gäller även bland männen (10–11 %) och bland kvinnorna (19–20 %). I befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen (16 %) ungefär densamma som bland äldre totalt sett.

Figur 15. Äldres oro för att utsättas för personrån 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

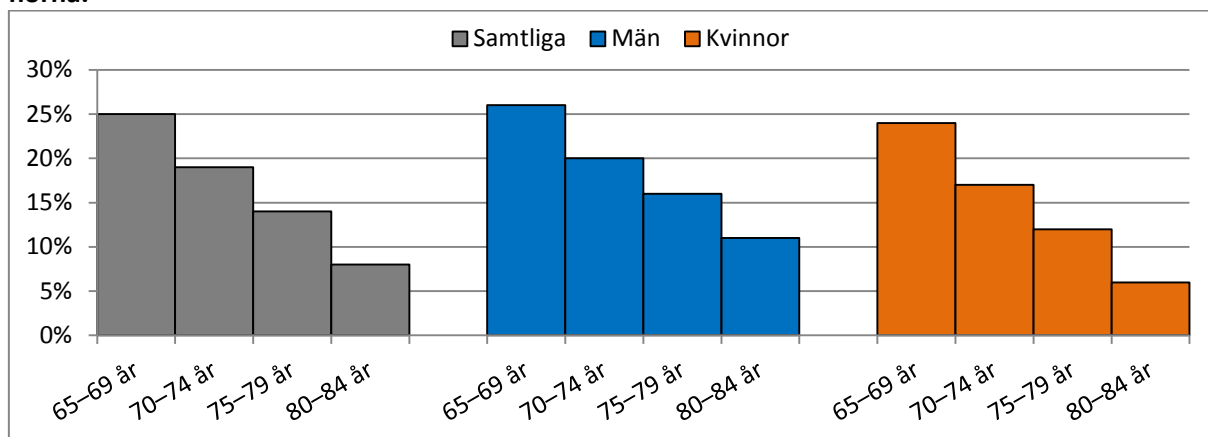

Oro för att utsättas för bedrägeri på internet

När det gäller oro för att utsättas för bedrägeri på internet syns ett tydligt mönster, där andelen blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras (se figur 16).⁵ Den andel som under det senaste året oroat sig mycket eller ganska ofta för bedrägeri på internet är 25 procent i åldersgruppen 65–69 år och 8 procent i åldersgruppen 80–84 år. En tydlig skillnad finns även mellan de två äldsta åldersgrupperna, 75–79 år och 80–84 år (14 respektive 8 %). Mönstret gäller både bland män och bland kvinnor, samtidigt som nivåerna är högre bland män. Vidare kan man se att andelen äldre som oroar sig för bedrägerier är mindre än motsvarande andel i befolkningen som helhet (16–84 år, 26 %).

⁵ Det är stora åldersskillnader vad gäller hur ofta man handlar på internet. I åldersgruppen 65–69 år uppger 30 procent att de *aldrig* köper varor eller tjänster på internet, medan motsvarande andel bland 80–84-åringar är 70 procent. Anledningen till att de inte köper varor eller tjänster på internet går i dagsläget inte att besvara utifrån NTU-data, men en sådan fråga kommer att införas i NTU 2020.

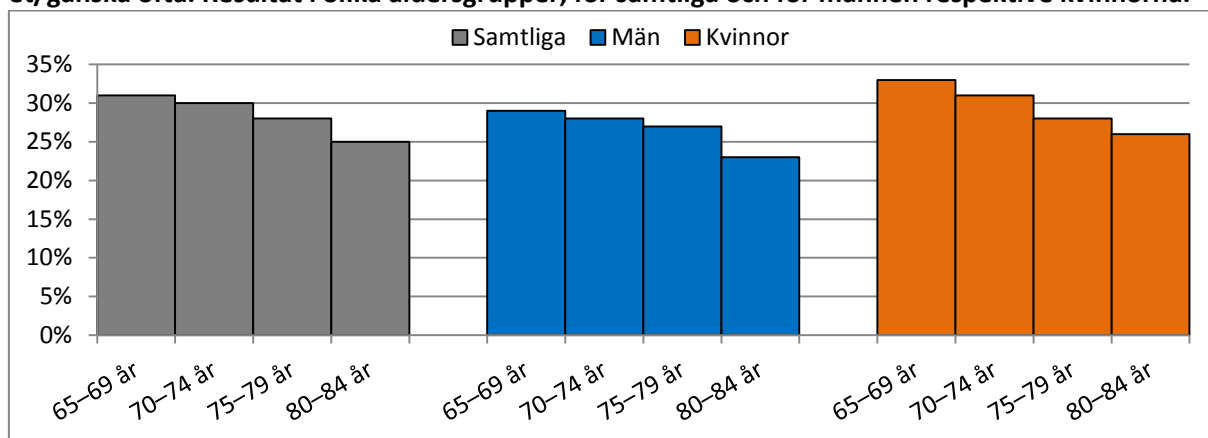
Figur 16. Äldres oro för att utsättas för bedrägeri på internet 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Oro för att utsättas för bostadsinbrott

Andelen bland äldre som under det senaste året mycket eller ganska ofta oroar sig för att utsättas för bostadsinbrott är störst i gruppen 65–69 år (31 %) och därefter blir den mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. En skillnad syns mellan de två äldsta åldersgrupperna, med 28 procent bland 75–79-åringar och 25 procent bland 80–84-åringar. Det här mönstret syns för både män och kvinnor, dock är nivåerna något högre bland kvinnor (se figur 17). Andelen för hela befolkningen (16–84 år) är 28 procent.

Figur 17. Äldres oro för att utsättas för bostadsinbrott 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

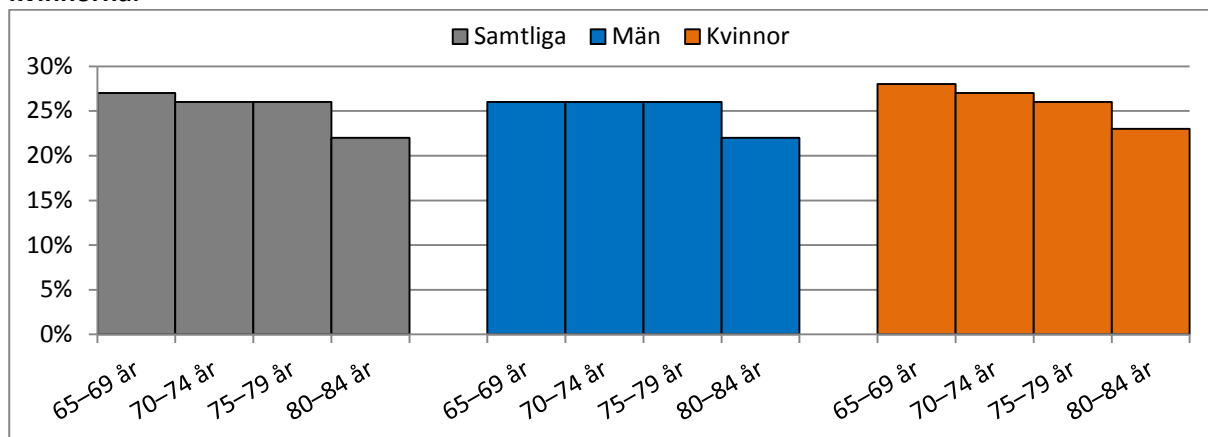
Oro för att utsättas för bilbrott

Vad gäller oro för stöld av eller skadegörelse på bil visar figur 18 att det inte är några större skillnader mellan de studerade åldersgrupperna. Andelen personer som under det senaste året mycket eller ganska ofta har oroat sig för att utsättas för stöld av eller skadegörelse på bil är ungefär densamma (26–27 %) för tre av grupperna. Undantaget är den äldsta åldersgruppen (80–84 år), med en andel på 22 procent, vilket kan jämföras med 26 procent i gruppen 70–79 år.⁶ Detta mönster syns bland både män och kvinnor. Dock finns bland kvinnorna en anty-

⁶ Det är stora åldersskillnader vad gäller tillgång till bil i hushållet. I åldersgruppen 65–69 år uppger 11 procent att ingen i hushållet hade en bil under förra året, medan motsvarande andel bland 80–84-åringar är 25 procent. De som har svarat att ingen i hushållet hade bil under det senaste året har dock exkluderats när resultaten tagits fram.

dan till att andelen blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. Nivån är ungefär densamma bland äldre totalt som i befolkningen som helhet (16–84 år, 26 %).

Figur 18. Äldres oro för att utsättas för stöld av/skadegörelse på bil 2017–2019. Andel som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

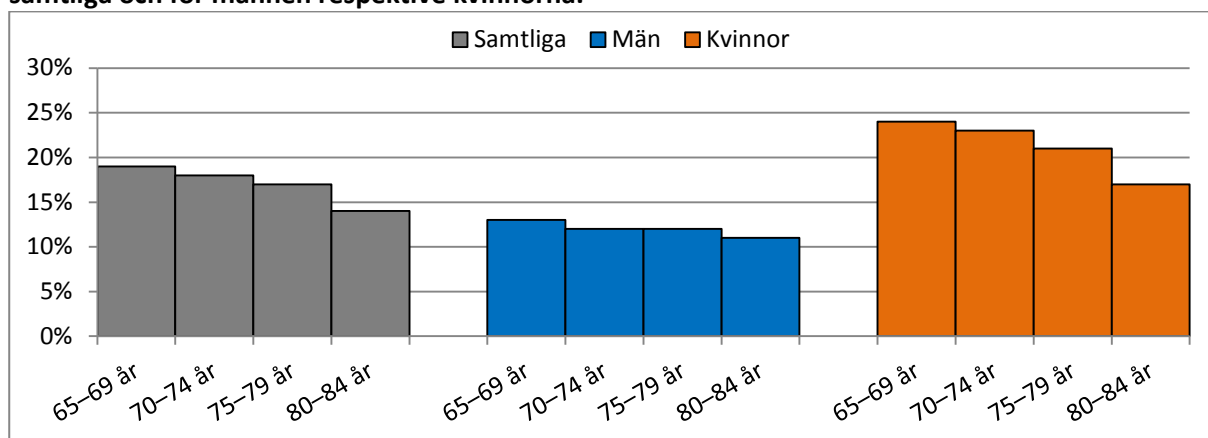
Konsekvenser av otrygghet och oro

Otrygghet och oro för att utsättas för brott kan få olika typer av negativa konsekvenser, och för en del kan otryggheten vara direkt begränsande i tillvaron. NTU omfattar därför frågor om huruvida otrygghet och oro fått negativa konsekvenser för det egna beteendet, i ett försök att fånga de situationer där otryggheten på ett konkret sätt påverkar vardagen.

Annan väg eller färdväg

Andelen som mycket eller ganska ofta har valt en annan väg eller ett annat färdväg på grund av oro för att utsättas för brott, under det senaste året, är störst i gruppen 65–69 år (19 %). Därefter finns en antydning till att andelen blir mindre ju äldre åldersgrupp som studeras, och en skillnad syns framförallt mellan de två äldsta åldersgrupperna, 75–79 och 80–84 år (17 respektive 14 %). Ett liknande mönster finns bland både män och kvinnor, men nivåerna är betydligt högre bland kvinnor. Bland kvinnor i åldern 65–69 år är andelen 24 procent, medan motsvarande andel bland män är 13 procent (se figur 19). Andelen för hela befolkningen (16–84 år) är 24 procent, vilket är på en högre nivå än för äldre personer generellt sett.

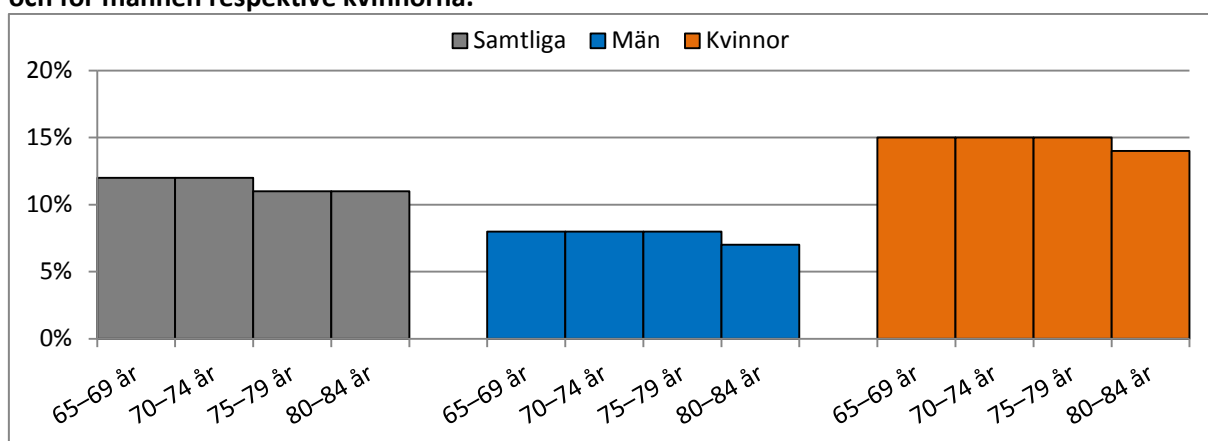
Figur 19. Äldre som valt en annan väg eller ett annat färdväg på grund av oro för att utsättas för brott 2017–2019. Andel som mycket/ganska ofta har gjort detta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Avstått från någon aktivitet

Den andel som mycket eller ganska ofta under det senaste året har avstått från någon aktivitet⁷ på grund av oro för att utsättas för brott är ungefär densamma i de studerade åldersgrupperna (11–12 %). Det gäller både bland män och bland kvinnor, men det är högre nivåer bland kvinnor. Bland kvinnorna är det exempelvis 14 procent i åldersgruppen 80–84 år som uppger att de har avstått från någon aktivitet på grund av oro, medan motsvarande andel bland männen är 7 procent. För befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen som uppger att de har avstått från någon aktivitet 13 procent.

Figur 20. Äldre som avstått från någon aktivitet på grund av oro för att utsättas för brott 2017–2019. Andel som mycket/ganska ofta har gjort detta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Avstått från någon aktivitet på internet

Det är i åldersgruppen 70–74 år som det är störst andel personer som, på grund av oro för att utsättas för trakasserier eller hot, mycket eller ganska ofta har avstått från att skriva eller lägga upp något på internet det senaste året, alternativt aldrig gör det (27 %).⁸ Andelen blir sedan mindre ju äldre åldersgrupp som studeras. En antydning till skillnad syns mellan de två äldsta åldersgrupperna (26 respektive 22 %).⁹ Ett liknande mönster finns bland både män och kvinnor, men det är högre nivåer bland kvinnor (se figur 21). Motsvarande andel i befolkningen som helhet (16–84 år) är 20 procent, vilket innebär att den är högre bland äldre personer.

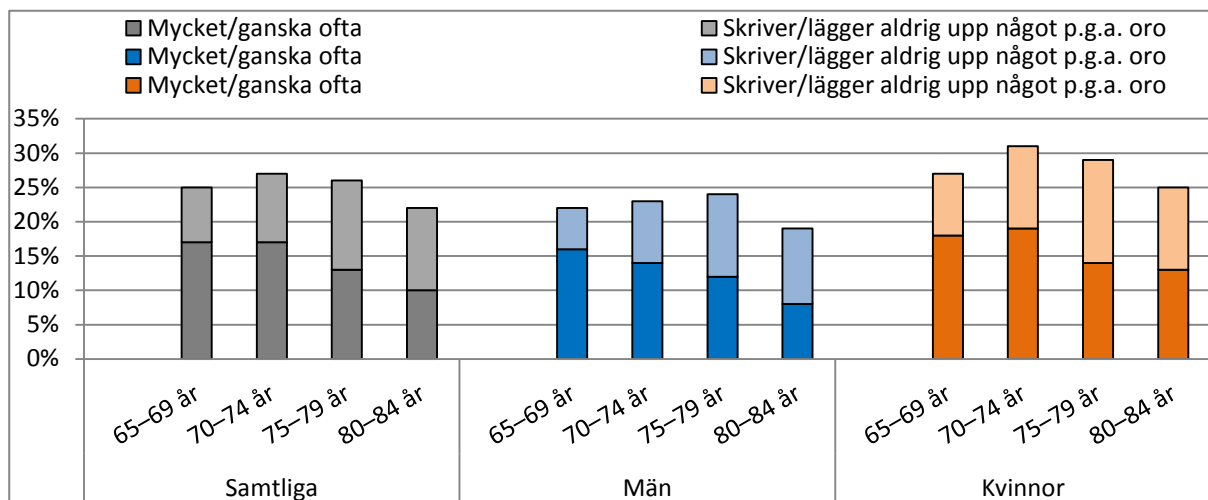
Den andel personer som helt avstår från att skriva eller lägga upp något på internet, på grund av oro för att utsättas för trakasserier eller hot, är störst i gruppen 75–79 år, tätt följd av gruppen 80–84 år (13 % respektive 12 %). Minst andel återfinns bland 65–69-åringar (8 %). Ett liknande mönster syns bland både män och kvinnor, med undantaget att det för kvinnor finns en antydning till skillnad mellan de två äldsta åldersgrupperna (15 % respektive 12 %). Vidare är andelarna något större bland kvinnor än bland män. Nivåerna gällande de som helt avstår internet på grund av oro blir anmärkningsvärda vid en jämförelse med befolkningen som helhet (16–84 år), där andelen ligger på 3 procent.

⁷ Exempelvis gå på promenad, besöka en restaurang eller träffa någon.

⁸ Resultaten för frågan om att ha avstått aktivitet på internet redovisas enbart för 2018 och 2019, på grund av metodförändringar. Läs mer om detta i den tekniska rapporten för NTU 2018 (Brå 2019a).

⁹ Det är stora åldersskillnader i internetillgång. Av 65–69-åringarna är det 12 procent som uppger att de inte har tillgång till internet, medan motsvarande andel bland 80–84-åringar är 51 procent. De som har angivit annat än oro som skäl till att de aldrig lägger upp någonting på internet har exkluderats när resultaten tagits fram.

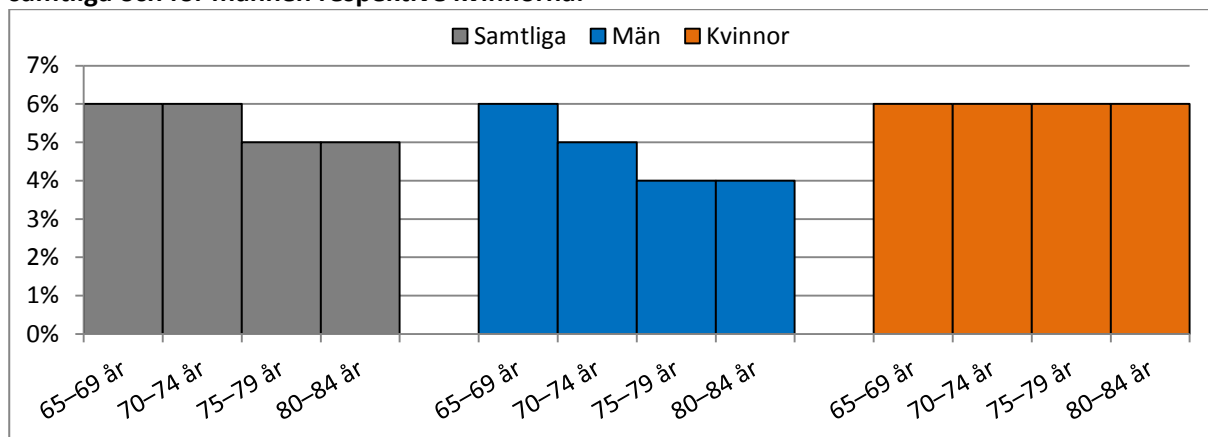
Figur 21. Äldre som avstått från att skriva eller lägga upp något på internet, på grund av oro för trakasserier eller hot 2018–2019. Andel som det senaste året mycket/ganska ofta avstått, samt som på grund av oro aldrig är aktiva på internet. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Orons påverkan på livskvaliteten

I frågan om livskvaliteten påverkas av oro för att utsättas för brott i stor utsträckning, visar figur 22 att det inte finns några större skillnader mellan de studerade åldersgrupperna (5–6 %). Bland äldre kvinnor ligger andelen på 6 procent i alla åldersgrupper, medan det bland män varierar mellan 4 och 6 procent. För befolkningen som helhet (16–84 år) är andelen 7 procent, vilket är på en något högre nivå än bland äldre.

Figur 22. Äldre vars oro påverkat deras livskvalitet 2017–2019. Andel som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018). *Brott mot äldre. Om utsatthet och otrygghet*. Rapport 2018:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019a). *Nationella trygghetsundersökningen 2018. Teknisk rapport*. Rapport 2019:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019b). *Nationella trygghetsundersökningen 2019. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2019:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019c). *Nationella trygghetsundersökningen 2019. Teknisk rapport*. Rapport 2019:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Edling, C. och Hedström, P. (2003). *Kvantitativa metoder. Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur AB.

Myndigheten för Vårdanalys (2015). *Mätning av kvalitet i äldreomsorgen - test och utvärdering av vinjettmotoden*. PM 2015:1. Stockholm: Myndigheten för Vårdanalys.

Socialstyrelsen (2011). *Sällan sedda. Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2012). *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? – en rikstäckande undersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänst och äldreboenden 2012*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Statistiska centralbyrån, SCB (2019). "Befolkningsstatistik i sammandrag 1960–2018." Hämtad 20/12 2019 från: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/helarsstatistik-rikt/befolkningsstatistik-i-sammandrag/>

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och Socialstyrelsen (2017). *10 år med öppna jämförelser. Vård och omsorg om äldre. Jämförelser under åren 2007–2016*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting, SKL (numera Sveriges Kommuner och Regioner, SKR) och Socialstyrelsen.

Bilagor

Bilaga 1. Tabeller med konfidensintervall

Utsatthet för brott

Tabell 3. Äldres självrapporterade utsatthet för misshandel 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	0,9	0,8–1,1
70–74 år	0,6	0,5–0,7
75–79 år	0,5	0,4–0,7
80–84 år	0,5	0,3–0,7
<i>Män</i>		
65–69 år	1,1	0,9–1,4
70–74 år	0,8	0,6–1,1
75–79 år	0,7	0,5–1,0
80–84 år	0,6	0,4–0,9
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	0,7	0,6–0,9
70–74 år	0,4	0,3–0,5
75–79 år	0,4	0,2–0,5
80–84 år	0,4	0,2–0,6

Tabell 4. Äldres självrapporterade utsatthet för hot 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	4,1	3,9–4,4
70–74 år	3,0	2,7–3,2
75–79 år	2,1	1,8–2,3
80–84 år	1,4	1,2–1,7
<i>Män</i>		
65–69 år	4,6	4,2–5,1
70–74 år	3,5	3,1–3,9
75–79 år	2,5	2,1–3,0
80–84 år	1,5	1,1–2,0
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	3,7	3,3–4,1
70–74 år	2,5	2,1–2,8
75–79 år	1,6	1,3–2,0
80–84 år	1,4	1,1–1,8

Tabell 5. Äldres självrapporterade utsatthet för sexualbrott 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	0,7	0,5–0,8
70–74 år	0,4	0,3–0,5
75–79 år	0,2	0,2–0,3
80–84 år	0,2	0,1–0,3
<i>Män</i>		
65–69 år	0,3	0,2–0,4
70–74 år	0,2	0,1–0,3
75–79 år	0,2	0,1–0,3
80–84 år	0,2	0,1–0,4
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	1,0	0,8–1,2
70–74 år	0,5	0,4–0,7
75–79 år	0,3	0,2–0,5
80–84 år	0,2	0,1–0,3

Tabell 6. Äldres självrapporterade utsatthet för personrån 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	0,7	0,6–0,8
70–74 år	0,5	0,4–0,6
75–79 år	0,4	0,3–0,5
80–84 år	0,4	0,3–0,6
Män		
65–69 år	1,0	0,8–1,2
70–74 år	0,8	0,6–1,0
75–79 år	0,5	0,4–0,7
80–84 år	0,6	0,4–0,9
Kvinnor		
65–69 år	0,5	0,4–0,7
70–74 år	0,2	0,2–0,4
75–79 år	0,2	0,1–0,4
80–84 år	0,3	0,2–0,5

Tabell 7. Äldres självrapporterade utsatthet för fickstöld 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	1,8	1,6–2,0
70–74 år	1,5	1,4–1,7
75–79 år	1,5	1,3–1,7
80–84 år	1,6	1,3–1,9
Män		
65–69 år	1,9	1,6–2,2
70–74 år	1,4	1,2–1,7
75–79 år	1,2	0,9–1,5
80–84 år	1,5	1,2–2,0
Kvinnor		
65–69 år	1,7	1,4–2,0
70–74 år	1,7	1,4–2,0
75–79 år	1,7	1,4–2,0
80–84 år	1,6	1,3–2,0

Tabell 8. Äldres självrapporterade utsatthet för försäljningsbedrägeri 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	2,9	2,6–3,1
70–74 år	1,9	1,7–2,1
75–79 år	1,5	1,3–1,8
80–84 år	1,3	1,1–1,6
<i>Män</i>		
65–69 år	3,5	3,1–3,9
70–74 år	2,4	2,1–2,8
75–79 år	2,1	1,8–2,5
80–84 år	1,6	1,2–2,0
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	2,3	2,0–2,7
70–74 år	1,4	1,1–1,6
75–79 år	1,0	0,7–1,2
80–84 år	1,1	0,8–1,4

Tabell 9. Äldres självrapporterade utsatthet för kort-/kreditbedrägeri 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	3,8	3,5–4,1
70–74 år	3,0	2,7–3,3
75–79 år	3,0	2,7–3,4
80–84 år	2,1	1,8–2,4
<i>Män</i>		
65–69 år	4,7	4,3–5,2
70–74 år	3,7	3,3–4,2
75–79 år	4,0	3,5–4,5
80–84 år	2,6	2,1–3,1
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	3,0	2,6–3,3
70–74 år	2,3	2,0–2,6
75–79 år	2,2	1,8–2,6
80–84 år	1,7	1,3–2,1

Tabell 10. Äldres självrapporterade utsatthet för nätkränkning 2016–2018. Andel (%) utsatta, i olika åldersgrupper, av samtliga och av männen respektive kvinnorna. Resultat med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	0,8	0,7–0,9
70–74 år	0,7	0,5–0,8
75–79 år	0,7	0,5–0,8
80–84 år	0,4	0,3–0,6
<i>Män</i>		
65–69 år	1,0	0,8–1,2
70–74 år	0,8	0,6–1,0
75–79 år	0,9	0,7–1,1
80–84 år	0,6	0,4–0,9
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	0,6	0,5–0,8
70–74 år	0,6	0,4–0,8
75–79 år	0,5	0,3–0,7
80–84 år	0,3	0,2–0,5

Otrygghet och oro för brott

Tabell 11. Äldres otrygghet vid utevistelse kvällstid i det egna bostadsområdet 2017–2019. Andel (%) som känner sig mycket/ganska otrygga samt som avstår från att gå ut på grund av otrygghet. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Mycket/ganska otrygg (inkl de som ej går ut pga otrygghet)		Går ej ut pga otrygghet	
	Andel (%)	Konfidensintervall (%)	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga				
65–69 år	28	27–29	8	8–9
70–74 år	30	29–31	10	9–10
75–79 år	31	30–32	10	10–11
80–84 år	34	32–35	13	12–14
Män				
65–69 år	20	19–20	3	2–3
70–74 år	21	20–22	4	3–4
75–79 år	22	21–23	4	4–5
80–84 år	23	22–25	5	4–6
Kvinnor				
65–69 år	36	35–37	13	13–14
70–74 år	39	38–40	16	15–17
75–79 år	40	39–42	17	16–18
80–84 år	44	42–46	21	20–23

Tabell 12. Äldres uppfattning om brottsutvecklingen i Sverige 2017–2019. Andel (%) som tror att antalet brott har ökat kraftigt/något under de senaste tre åren. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	86	86–87
70–74 år	88	87–88
75–79 år	88	88–89
80–84 år	90	90–91
Män		
65–69 år	84	83–85
70–74 år	85	84–86
75–79 år	85	84–86
80–84 år	88	87–89
Kvinnor		
65–69 år	89	88–89
70–74 år	90	90–91
75–79 år	91	90–92
80–84 år	92	91–93

Tabell 13. Äldres oro över brottsligheten i samhället 2017–2019. Andel (%) som oroar sig i stor utsträckning. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	50	50–51
70–74 år	51	50–52
75–79 år	48	48–49
80–84 år	45	44–46
<i>Män</i>		
65–69 år	49	48–50
70–74 år	48	47–49
75–79 år	46	45–48
80–84 år	42	40–44
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	52	51–53
70–74 år	54	53–55
75–79 år	51	49–52
80–84 år	47	45–48

Tabell 14. Äldres oro för att närstående ska drabbas av brott 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	33	33–34
70–74 år	32	31–32
75–79 år	30	29–30
80–84 år	27	26–28
<i>Män</i>		
65–69 år	29	28–30
70–74 år	26	25–27
75–79 år	25	24–26
80–84 år	22	21–24
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	38	37–39
70–74 år	37	36–38
75–79 år	34	33–35
80–84 år	32	30–33

Tabell 15. Äldres oro för att utsättas för misshandel 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	8	8–9
70–74 år	8	7–8
75–79 år	7	7–8
80–84 år	6	6–7
Män		
65–69 år	8	7–8
70–74 år	7	6–7
75–79 år	6	6–7
80–84 år	5	4–6
Kvinnor		
65–69 år	9	8–10
70–74 år	9	8–9
75–79 år	8	7–8
80–84 år	8	7–8

Tabell 16. Äldres oro för att utsättas för våldtäkt/sexuella angrepp 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	4	4–4
70–74 år	3	3–4
75–79 år	3	2–3
80–84 år	2	2–3
Män		
65–69 år	1	1–1
70–74 år	1	1–1
75–79 år	1	1–1
80–84 år	1	0–1
Kvinnor		
65–69 år	7	6–7
70–74 år	6	5–6
75–79 år	4	4–5
80–84 år	4	3–4

Tabell 17. Äldres oro för att utsättas för personrån 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	16	15–16
70–74 år	15	15–16
75–79 år	15	14–16
80–84 år	15	14–16
<i>Män</i>		
65–69 år	11	11–12
70–74 år	11	10–12
75–79 år	11	10–12
80–84 år	10	9–11
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	20	19–21
70–74 år	20	19–20
75–79 år	19	18–20
80–84 år	19	18–20

Tabell 18. Äldres oro för att utsättas för bedrägeri på internet 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	25	24–25
70–74 år	19	18–19
75–79 år	14	13–15
80–84 år	8	8–9
<i>Män</i>		
65–69 år	26	25–26
70–74 år	20	19–21
75–79 år	16	15–17
80–84 år	11	10–12
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	24	23–25
70–74 år	17	16–18
75–79 år	12	11–12
80–84 år	6	6–7

Tabell 19. Äldres oro för att utsättas för bostadsinbrott 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	31	30–32
70–74 år	30	29–31
75–79 år	28	27–29
80–84 år	25	24–26
Män		
65–69 år	29	28–30
70–74 år	28	27–29
75–79 år	27	26–28
80–84 år	23	22–25
Kvinnor		
65–69 år	33	32–34
70–74 år	31	30–32
75–79 år	28	27–29
80–84 år	26	25–28

Tabell 20. Äldres oro för att utsättas för stöld av/skadegörelse på bil 2017–2019. Andel (%) som oroar sig mycket/ganska ofta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
Samtliga		
65–69 år	27	27–28
70–74 år	26	26–27
75–79 år	26	25–26
80–84 år	22	21–23
Män		
65–69 år	26	26–27
70–74 år	26	25–27
75–79 år	26	24–27
80–84 år	22	20–23
Kvinnor		
65–69 år	28	27–29
70–74 år	27	26–28
75–79 år	26	24–27
80–84 år	23	21–24

Tabell 21. Äldre som valt en annan väg eller ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott 2017–2019. Andel (%) som mycket/ganska ofta har gjort detta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	19	19–20
70–74 år	18	17–18
75–79 år	17	16–17
80–84 år	14	13–15
<i>Män</i>		
65–69 år	13	13–14
70–74 år	12	11–13
75–79 år	12	12–13
80–84 år	11	10–12
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	24	23–25
70–74 år	23	22–24
75–79 år	21	20–22
80–84 år	17	16–18

Tabell 22. Äldre som avstått från någon aktivitet på grund av oro för att utsättas för brott 2017–2019. Andel (%) som mycket/ganska ofta har gjort detta. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	12	11–12
70–74 år	12	11–12
75–79 år	11	11–12
80–84 år	11	10–12
<i>Män</i>		
65–69 år	8	8–9
70–74 år	8	7–9
75–79 år	8	7–8
80–84 år	7	7–8
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	15	14–16
70–74 år	15	14–16
75–79 år	15	14–16
80–84 år	14	13–15

Tabell 23. Äldre som avstått från att skriva eller lägga upp något på internet, på grund av oro för att utsättas för trakasserier eller hot 2018–2019. Andel (%) som det senaste året mycket/ganska ofta har avstått, samt som på grund av oro aldrig är aktiva på internet. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Avstått mycket/ganska ofta		Skriver/lägger aldrig upp något på internet p.g.a. oro	
	Andel (%)	Konfidensintervall (%)	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>				
65–69 år	25	24–26	8	7–8
70–74 år	27	26–29	10	10–11
75–79 år	26	24–27	13	12–14
80–84 år	22	20–24	12	10–13
<i>Män</i>				
65–69 år	22	21–24	6	5–7
70–74 år	23	22–25	9	8–10
75–79 år	23	21–25	12	10–13
80–84 år	19	16–21	11	9–13
<i>Kvinnor</i>				
65–69 år	27	26–29	9	8–10
70–74 år	31	29–33	12	11–13
75–79 år	29	27–31	15	13–16
80–84 år	25	22–28	12	10–15

Tabell 24. Äldre vars oro påverkat livskvaliteten 2017–2019. Andel (%) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. Resultat i olika åldersgrupper, för samtliga och för männen respektive kvinnorna, med konfidensintervall.

Ålder	Andel (%)	Konfidensintervall (%)
<i>Samtliga</i>		
65–69 år	6	6–6
70–74 år	6	5–6
75–79 år	5	5–5
80–84 år	5	4–5
<i>Män</i>		
65–69 år	6	5–6
70–74 år	5	5–6
75–79 år	4	4–5
80–84 år	4	3–4
<i>Kvinnor</i>		
65–69 år	6	6–7
70–74 år	6	6–7
75–79 år	6	5–6
80–84 år	6	5–6

Bilaga 2. Frågeformuleringar i NTU

Här följer en redovisning av samtliga NTU-frågor, inklusive tillhörande svarsalternativ, som resultaten i kortanalysen är baserade på.

Utsatthet för brott

- *Har någon med avsikt slagit, sparkat eller på annat sätt utsatt dig för fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont, under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Hotade någon dig, på ett sådant sätt att du blev rädd under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Ofredade, tvingade eller angrep någon dig sexuellt under förra året? Det kan till exempel handla om sexuella kränkande kommentarer i tal eller skrift eller att någon tafsar på dig, tvingat dig till en sexuell handling eller våldtagit dig. Det kan ha hänt hemma, i skolan, på arbetsplatsen, på internet eller på annan plats.*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Rånade eller försökte någon råna dig genom att använda hot eller våld under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Blev du bestulen på pengar eller andra värdesaker som du burit på dig i fickan eller i en väska (så kallad fickstöld) under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Har någon på ett brottsligt sätt lurat dig som privatperson på pengar då du har köpt eller sålt något under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Har någon på ett brottsligt sätt använt ditt kontonummer, kontokort/kontokortsuppgifter eller dina personuppgifter för att komma över pengar eller andra värdesaker under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*
- *Har någon i syfte att kränka eller skada dig spridit känsliga uppgifter, bilder, filmer och/eller kommentarer om dig på internet under förra året?*
Svarsalternativ: *Ja, Nej.*

Otrygghet och oro för brott

- *Om du går ut ensam sent en kväll i området där du bor, hur trygg eller otrygg känner du dig då?*
Svarsalternativ: *mycket trygg, ganska trygg, ganska otrygg, mycket otrygg samt går aldrig ut ensam sent på kvällen.*
Alla som då svarar att de aldrig går ut ensamma på kvällen får en följdfråga, för att särskilja dem som undviker att gå ut just på grund av otrygghet:
Vilket är det främsta skälet till att du aldrig går ut sent på kvällen?
Svarsalternativ: *har inte någon anledning eller möjlighet att gå ut ensam sent på kväl-*

len, känner mig otrygg och annat skäl.

- *På det hela taget, tror du att antalet brott i Sverige har ökat, minskat eller varit oförändrade de senaste tre åren?*
Svarsalternativ: *ökat kraftigt, ökat något, varit oförändrat, minskat något, minskat kraftigt och vet inte/ingen uppfattning.*
- *I vilken utsträckning är du orolig över brottsligheten i samhället?*
Svarsalternativ: *i stor utsträckning, i viss utsträckning, inte alls och vet inte.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att någon närstående till dig ska drabbas av brott?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli misshandlad?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli våldtagen eller på annat sätt sexuellt angripen?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli rånad?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli utsatt för bedrägeri om du köper varor eller tjänster på internet?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan, aldrig och köper aldrig varor eller tjänster på internet.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska drabbas av inbrott i din bostad?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att din/er bil ska bli stulen eller utsatt för skadegörelse?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan, aldrig och ingen i hushållet hade någon bil under förra året.*
- *Har det hänt under det senaste året att du valt att ta en annan väg eller ett annat färd-sätt på grund av oro för att utsättas för brott?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du avstått från någon aktivitet, t.ex. gå på promenad, restaurang eller träffa någon på grund av oro för att utsättas för brott?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan och aldrig.*
- *Har det hänt under det senaste året att du har avstått från att skriva något eller lägga upp bilder eller filmer på internet, på grund av oro för att bli utsatt för trakasserier eller hot?*
Svarsalternativ: *mycket ofta, ganska ofta, ganska sällan, mycket sällan, aldrig och skri-*

ver eller lägger aldrig upp något på internet.

Alla som då svarar att de aldrig skriver eller lägger upp något på internet får följande fråga, för att särskilja dem som aldrig lägger upp något på internet just på grund av oro för att bli utsatt för trakasserier eller hot:

Vilket är det främsta skälet till att du aldrig skriver eller aldrig lägger upp något på internet?

Svarsalternativ: *har inte tillgång till internet, på grund av oro för att bli utsatt för trakasserier eller hot och annat skäl.*

- *I vilken utsträckning påverkar oro för att utsättas för brott din livskvalitet?*

Svarsalternativ: *i stor utsträckning, i viss utsträckning, inte alls och vet inte.*